

GREENPEACE

SAYI #86

greenpeace.org.tr

Kampanya

**Zeytin
bizim
baş
tacımız!**

Bursa nefes alamıyor. Peki ya siz?

**Kuzey Kutbu'nu koruma
mücadelesindeki 5 müthiş başarı**

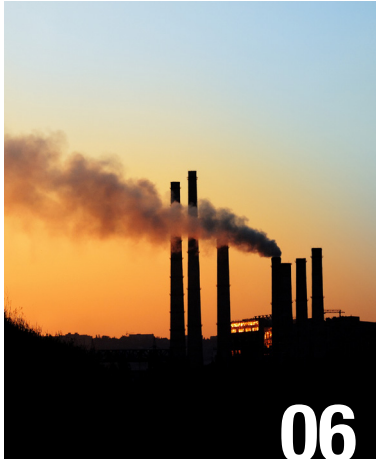
Evde enerji tasarrufunun ipuçları

İçindekiler

Kuzey Kutbu'nu koruma mücadelesindeki 5 müthiş başarı

2014 yılı, Kuzey Kutbu'nu kurtarma mücadelesinde tarihi öneme sahipti. Geride bıraktığımız yılda ulaştığımız 5 önemli başarıyı hep birlikte hatırlıyoruz.

Bursa nefes alamıyor. Peki ya siz?

Siz Bursa'da yaşamıyorsanız, rahat bir nefes alabilirsiniz. Sahi, alabilir misiniz? Türkiye sessiz katili soluyor!

Kampanya: Zeytin bizim baş tacımız!

Yırca'da 280 metrekairelik dev bir pankart açarak Enerji Komisyonu'nu Zeytin Yasası'ndaki değişiklikleri reddetmeye çağırıyoruz.

Evde enerji tasarrufunun ipuçları

Pek çok ev aleti kapalıyken bile, enerji tüketir. Akıllıca alışveriş kararları ve birkaç püf noktası ile enerji hırsızlarını evinizden kovabilirsiniz.

GREENPEACE BÜLTEN

Yerel Süreli Yayın

İmtiyaz Sahibi

Greenpeace Basım ve Tanıtım Hizmetleri Ltd. Şti.
Dilek Aldemir

Genel Yayın Merkezi

Asmalı Mescit Mh. Kallavi Sk.
No: 1 Kat: 5 Beyoğlu I İstanbul
Tel: +90 212 292 76 19
Faks: +90 212 292 76 22

Genel Yayın Yönetmeni

Dilek Aldemir

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Asu Sanem Kaya

Editör

Ece Ünver

Baskı

Printworld Matbaa

Grafik Tasarım ve Uygulama

Jargon İstanbul

Dağıtım

PTT

GREENPEACE

www.greenpeace.org.tr

Temel değerlerimizi hatırlamak!

Greenpeace, küresel çevre problemlerini ortaya koymak amacıyla şiddetsiz ve yaratıcı eylemler gerçekleştiren, yeşil ve barışçıl bir gelecek için güçlü çözümler öneren bir kampanya organizasyonudur. 2015 yılının ilk sayısında, sizinle temel değerlerimizi bir kez daha paylaşmak istedik.

Şiddetsizlik

Greenpeace, şiddetin her türlü- nün ahlaki olarak yanlış olduğuna, hiçbir koşulda çözüm olmadığına inanır. Greenpeace'in tüm eylemleri ve faaliyetleri şiddetsizlik ilkesiyle gerçekleştirilir. Greenpeace değişim yaratmanın en etkili yolunun yaratıcı, şiddetsiz sivil itaatsizlik olduğuna inanır. Greenpeace ayrıca, attığı her adımın sorumluluğunu almaya hazırdır.

Finansal bağımsızlık

Greenpeace hükümetlerden, şirketlerden ve siyasi partilerden finansal destek istemez ya da kabul etmez. Greenpeace bağımsızlığından, hedeflerinden, tarafsızlığından ya da

bütünlüğünden ödün verecek destekleri ne arar ne de kabul eder. Greenpeace'in tek geliri bireysel destekler ve özel vakıfların büyük desteği ile elde edilir.

Greenpeace'in daimi düşmanları ya da ittifakları yoktur

Greenpeace, doğanın maruz kaldığı tehlikelere karşı mücadelede kalıcı dostluklar veya düşmanlıklar kurmaz. Herhangi bir şirket ya da hükümet bu amaçlar doğrultusunda çalışmak isterse, hedeflerini gerçekleştirmeleri için geçici iş birlikleri yapabilir. Ancak bir gün fikirlerini değiştirip bu yoldan geri dönerlerse, Greenpeace de döner. Önemli

olan söylemler değil; atılan adımlardır ve atılan adımlar, doğanın yararına olmalıdır.

Çözüm üretmek

Greenpeace çevre sorunlarına sadece işaret etmez, aynı zamanda çözümler üretmek için çalışır. İşte bu yüzden deniz rezervleri oluşturmak ve Enerji (D)evrimi'ni gerçekleştirerek temiz bir dünya ekonomisi yaratmak için uzmanlarla birlikte bir yol haritası belirledik. Sadece sorunlara dikkat çekmek bizim için yeterli değil; biz geliştiren, araştıran ve hepimiz için daha yeşil ve barışçıl bir gezegene doğru giden somut adımlar üreten bir kuruluştur.

Kuzey Kutbu'nu koruma mücadelesinde müthiş işler başardık!

2014 yılı, Kuzey Kutbu'nu kurtarma mücadelesinde tarihi öneme sahipti. 2012'de başlattığımız **"Kuzey Kutbu'nu Kurtar"** kampanyasına 6 milyondan fazla kişi katıldı ve bu sayı gün geçtikçe artmaya devam ediyor. 2015 yılında mücadelemiz hız kesmeden devam edecek.

Gelin, geride bıraktığımız yılda ulaştığımız 5 önemli başarıyı hep birlikte hatırlayalım.

01

Kuzey Kutbu'nun korunmuş alan ilan edilmesi için BM'ye çağrıda bulunduk

BM Genel Sekreteri Ban Ki-moon'a Kuzey Kutbu mücadelesine katılan milyonlarca insanın imzalarını teslim ettik.

04

Petrol sondaj platformunda 90 saatlik bir eylem imza attık

Kuzey Buz Denizi'ndeki tehlikeye dikkat çekmek için Bear Adası yakınındaki Statoil platformunda tam 90 saat süren bir eylem düzenledik.

2014 yılında büyük başarılarla imza attık ama bu yıl yapacak daha çok işimiz olduğunu biliyoruz. Kuzey Kutbu'nu korumak için sizin desteğiniz çok önemli ve değerli. Kampanyaya katılmak için www.savethearctic.org.tr adresini ziyaret edin, Kuzey Kutbu'nu hep birlikte kurtaralım!

03

Politikacıların ve ünlülerin desteğini aldık

Avrupa Parlamentosu, Kuzey Kutbu'nun korunmuş alan ilan edilmesi gerektiğine dair görüşümüzü Kuzey Kutbu Bildirgesi'ni imzalayan ve topluma mâl olmuş binlerce kişiyle birlikte destekledi. Oscar ödüllü oyuncu Emma Thompson da Kuzey Kutbu'na yolculuk ederek, buradaki tehlikeye dikkat çekti.

02

Lego ve Shell'in ortaklığını bozduk

Lego ve Shell'in 50 yıllık ortaklığını bozduk. Greenpeace'in bugüne kadar en çok izlenen online videosu, tüm dünyada 1 milyon üzerinde insana ulaştı.

05

Kanada açıklarında sismik testlere karşı mücadele ettik

Shell bu yıl içinde, Kuzey Buz Denizi'nin Alaska açıklarında petrol sondajı yapmayı planlıyor. 2014 yılında buna tüm gücümüzle karşı koyduk. Bu projeyi başlamadan durdurmamız gerekiyor ve bu hedefle ilerliyoruz.

Bu sene havanızı nasıl alırdınız?

Çevre Ajansı verileri Türkiye’de, 2012’de kentlerde yaşayan nüfusun yüzde 97,2’sinin en az 35 gün boyunca sağlık limitlerinin üstünde hava kirliliğine maruz kaldığını gösteriyor.

Buket Atlı

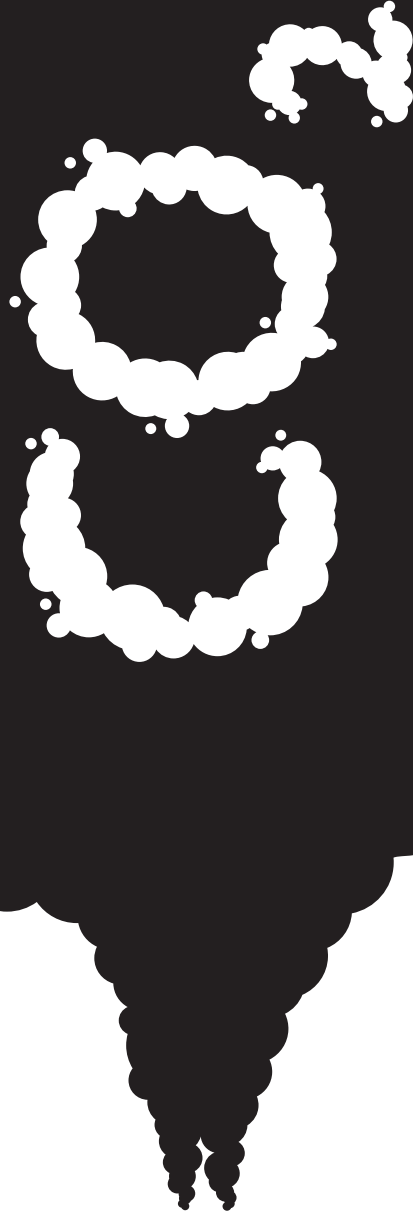
Greenpeace Akdeniz İklim ve Enerji Kampanyası Sorumlusu

Bursa’da yaşayan 2,7 milyon insan, 2014’ü nefes alamadıkları için sokağa çıkamadıkları bir hafta ile uğurladı. Nereden mi biliyorum? Aslında tamamen tesadüfen. Çünkü maalesef bu gibi durumlarda insanları uyarması gereken yetkililer bırakın uyarmayı, olaydan bile bihaberlerdi. Bursalıların nefes alamadıklarını belirterek Greenpeace’e gönderdikleri maillerden sonra Çevre ve Şehircilik Bakanlığı’nın internet üzerinden yayınladığı verilere bakınca, kansere yol açtığı kanıtlanmış olan parçacık maddelerin (PM 10) günlük ortalamasının Dünya Sağlık Örgütü’nün güvenli bulunduğu limitin 10 katına kadar çıktığını gördük. Hatta, 25 Aralık akşamı saat 18.00’de herkes işten çıkıp eve giderken, hava kirliliği ölçüm cihazının sınırlarını bile aştığı için bir süre ölçüm yapılmadı. Ama kimsenin bundan haberi olmadı, nasıl olsun ki? Sonuçta bu parçacık maddeler saçtan bile küçük değil mi? Çevre Bakanlığı internet

sayfasında sadece “Sağlık için tehlikeli, önlem alınmalı” şeklinde bir yazı yayınladı. Yaşlı, genç, astımlı; dışarıda herkes o havayı soludu. Üç gün boyunca konuyla ilgili ildeki birinci derece yetkili makam olan vali tarafından ne bir halk bilgilendirmesi yapıldı, ne de ilgili kurullar toplantıya çağırılarak acil önlemler alındı. Bursa’da var olan hava kirliliği krizi ile ilgili hiçbir önlem alınmıyor. Ayrıca şehrin merkezinde yapılmak istenen DOSAB veya Keles’teki kömürlü termik santraller de hayatta geçerse, çok daha büyük sağlık sorunlarının yaşanacağı açık.

Rahat nefes alamıyoruz

Siz Bursa’da yaşamıyorsanız, rahat bir nefes alabilirsiniz. Sahi, alabilir misiniz? Avrupa Çevre Ajansı verileri Türkiye’de, 2012 yılında kentlerde yaşayan nüfusun yüzde 97,2’sinin en az 35 gün boyunca sağlık limitlerinin üstünde hava kirliliğine (PM 10) maruz kaldığını gösteriyor. Yani sa-

dece Bursalılar değil bütün Türkiye, yıl boyunca fark etmeden gözle görülmeyen bu sessiz katilleri soluyor.

Hava kirliliği erken ölümlere neden oluyor

Dünya Sağlık Örgütü, hava kirliliğini 2012 yılında dünyadaki ölümlerin 1/8’inin sebebi olarak ilan etti. Havadaki parçacık maddeler (PM 2,5 ve PM 10) bulunduğu solunum yolu hastalıkları, kalp krizi, felç, erken doğum ve kanser gibi pek çok hastalığın yanında, erken ölümlere neden oluyor. Parçacık madde kirliliğinin başlıca sebeplerinden biri de kömürlü termik santraller. Greenpeace olarak yayınladığımız Sessiz Katil raporundaki sonuçlar, Türkiye’de 2010 yılında kömürlü termik santrallerin trafik kazalarının yaklaşık iki katı kadar can aldığını gösteriyor. Sessiz katilleri solumak için Bursa, Afşin veya Zonguldak’ta yaşamamız gerekmiyor. Çünkü sant-

rallerin bacalarından çıkan parçacık maddeler (özellikle PM 2,5) 1000 kilometreye yakın mesafeler boyunca ülkeler arasında bile taşınabiliyorlar. Kısacası hava olaylarıyla diğer yerlerdeki kömürlü termik santrallerden veya başka kaynaklardan taşınarak gelen zehirli parçacık maddeleri aslında bilmeden hepimiz soluyoruz. Şu anda yapılması planlanan 80 santral durdurulmazsa, çalıştıkları 40 yılın sonunda ömrümüzden en az 1,5 milyon yılı daha çalacaklar.

Sağlık Bakanlığı bu resmin neresinde?

Türkiye, şu anda 80’in üzerinde kömürlü termik santral planı ile Çin, Hindistan ve Rusya’nın ardından dünyadaki en ciddi dördüncü kömür tehdidi. Planlanan santraller hayata geçerse, Çanakkale’de kömürle çalışacak olan 14, Adana-Hatay-Mersin’de ise toplam 25 santral olacak. Peki buna kim izin veriyor?

“Türkiye’deki herkes sessiz katilleri soluyor”

Hep birlikte!

Yakınızda astım krizi geçiren oldu mu, mesela küçük bir çocuk? Yırcı köyünde neredeyse her evdeki üç çocuktan biri sokağa çıktıktan sonra tıkanıyor, eve dönünce akşam buhar çekmek zorunda kalıyor. Tek nedeni ise, Türkiye’nin 2010’da hava kirliliğinden en fazla can alan ikinci santrali Soma Termik Santrali’nin yanında yaşıyor olmaları.

Peki bu sene siz havanızı nasıl alırdınız? Peki ya ondan sonraki 40 sene? “Rahat bir nefes almak istiyoruz” diyorsanız, Türkiye’nin büyüyen kömür ve hava kirliliği tehdidine karşı, halk sağlığını ve temiz hava soluma hakkını korumak için Sağlık Bakanlığı’nı acilen harekete geçmeye davet etmemiz gerekiyor. Hep birlikte!

Sağlık Bakanlığı’nın dumansız hava sahası gibi bir çalışması yok mu? Maalesef gerçekler tam öyle değil. Afşin’de 30 yıldır kömürlü termik santral bacasından kül soluyan yaşlı bir amcanın dediği gibi: Doktor söyleyince sigarayı bıraktık, ya-nımızdaki bu bacayı ne yapacağız?

2014 sonu itibarıyla Türkiye’de 80 yeni kömürlü termik santral planı var, fakat santraller yapılsa ortaya çıkacak sağlık etkileri ile ilgili hiçbir modelleme çalışması yok. Aslında Sağlık Bakanlığı 2010-2014 Stratejik Planı’nda bir numaralı amacın toplumu sağlığa yönelik risklerden korumak, sağlıklı ve güvenli fiziki çevrede yaşayanların oranının artırılması için destek sağlamak olduğunu belirtiyor. Her gün 80 kömürlü termik santralden birine daha ön lisans verilirken; Sağlık Bakanlığı bu sürece sadece içeriğinde santrallerin neden olacağı sağlık etkilerine bile değinilmeyen ÇED raporlarına il sağlık müdürlüklerinin görüş bildir-mesi yoluyla katılıyor.

Fakat mevcut hava kirliliği atağı sürecini bile yönetemeyen Bursa Valisi’nin şehre yapılacak DOSAB kömürlü termik santralinin ÇED raporuna olumlu görüş vermediği için il sağlık müdürünü istifaya zorlandığı iddiaları Meclis’te soru önerge-lerine konu oldu. Sadece bu bile, kömür yakacak bu santrallere izin verilmesi sürecinin sağlık etkileri ile ilgili söz söylemek için ne kadar yetersiz olduğunu açıkça gösteriyor.

“ Dünyanın en büyük dördüncü zeytin üreticisi olan Türkiye’nin zeytinliklerini ulusal çapta korumak için kampanyalarımız devam ediyor. ”

KAMPANYA

ZEYTİN BİZİM BAŞ TACIMIZ!

Greenpeace Ocak 2015’te Yırca’da 280 metrekairelik dev bir pankart açarak Enerji Komisyonu’nu Zeytin Yasası’ndaki değişiklikleri reddetmeye çağırdı. Siz de zeytinliklerin geleceği için www.zeytiniseviyorum.org adresini ziyaret ederek imza kampanyasına katılabilirsiniz.

Greenpeace olarak Yırca’da açtığımız 280 metrekairelik dev pankartla Enerji Komisyonu’nu Türkiye’nin zeytinliklerini ulusal çapta korumaya, Zeytin Yasası’ndaki değişiklikleri reddetmeye çağırıyoruz. 6000 ağacın kesildiği zeytinlik alanda açtığımız ‘Kömür için zeytine kıyma’ yazılı pankartla eş zamanlı olarak, Soma’nın Yırca köyü halkının mücadelesi ile hukuk yolunda yaşanan başarıların görüntülediği bir video yayımladık. Sosyal medyada paylaşılan video ile herkesi www.zeytiniseviyorum.org internet adresi üzerinden kampanyaya destek olmaya davet ediyoruz.

Odağımız kanun tasarısında!

Bu kampanya ile odağımız Türkiye’de bulunan bütün zeytinlik alanları sanayi yatırımlarına açacak kanun tasarısına çevrilmiş durumda. Şu anda TBMM’de Enerji Alt Komisyonu’nda görüşülmekte olan kanun tasarısı, dünyanın en büyük

dördüncü zeytin üreticisi olan Türkiye’nin bu alandaki 20 yıllık başarılı yükselişinin önünü kesecek nitelikte. Kanun tasarısında, sanayi yatırımlarına açılacak olan bu alanlara özellikle kömür santrali ve maden gibi çevreyi kirlilecek işletmelerin kurulması öngörülüyor. Mevcut olan Zeytin Yasası’ndaki zeytinlik alanları koruyan maddeler zeytinliklerin çevresindeki 3 kilometreye kadar olan arazileri koruma altına alıyor ve bu bölgelere herhangi bir zarar olan sanayi odaklı işletmelerin kurulmasına izin vermiyor. 1995’te Zeytin Kanunu’na eklenen koruyucu hükümler sayesinde Türkiye’nin zeytinlikleri son 20 yıl içinde neredeyse iki katına çıkarak 167 milyon ağaca ulaştı, 806 bin hektara kadar yayıldı ve zeytin üretiminde Türkiye’nin payı dünya çapında %11’e yükseldi. Ancak Yırca’da yaşanan trajedi, şu anda Meclis’te görüşülmekte olan tasarının ne sonuçlar doğuracağını habercisi niteliğinde.

www.zeytiniseviyorum.org adresinde devam eden kampanyada şu ana kadar **45.000'den fazla kişi Enerji Komisyonu'nu zeytin kanununu değiştirmeyi öneren yasa tasarısını reddetmeye çağırdı. "Zeytini Seviyorum" kampanyasına katılarak siz de Türkiye'nin zeytinliklerine sahip çıkabilir ve bu başarının bir parçası olabilirsiniz.**

Kanun tasarısı "zeytinlik" kelimesinin anlamını değiştirmeyi öneriyor

Mevcut zeytinlikleri koruyan 3573 sayılı Zeytin Yasası'nda değişiklik yapılmasına dair Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonu'nda bulunan Elektrik Piyasası Kanunu ile Zeytinliklerin Islahı ve Yabancıların Aşılattırılması Hakkında Kanunda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Tasarısı, zeytinlik alanların üzerindeki korumayı kaldırarak kömürlü termik santrallerin, madencilik ve diğer kirliliğe enerji yatırımlarının bu alanlarda gerçekleştirilebilmesinin önünü açacak nitelikte.

Yasa taslağında önerilen maddelerin arasında zeytinliğinizi tehlikeye atan iki önemli nokta bulunuyor.

1 Yeni getirilen 'zeytinlik' tanımına göre, bir zeytinlik alanın 'zeytinlik' sayılabilmesi için 25 dönümden, yani 25.000 metrekareden daha büyük olması gerekiyor. Türkiye'deki zeytinliklerin büyüklüğü ortalama 12 dönüm olduğu için, Türkiye'deki zeytinliklerin %80'i hiçbir şekilde koruma altında olmayacak.

2 Tasarıda yer alan bir diğer maddeye göre ise mevcut yasada zeytinlik sahalarda çevreyi kirlüten her türlü sanayi yatırımını yasaklayan madde değişiyor. Tasarı yasalara girerse, kurulacak komisyonun vereceği izne bağlı olarak zeytinlik sahalarda çevreye ve zeytinliklere zarar verecek her türlü madencilik, kömürlü termik santral ve kirliliğe enerji yatırımının önü açılacak.

Kritik bir yol ayrımındayız

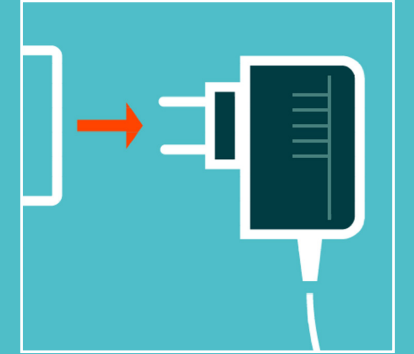
2023'e kadar dünyanın ikinci en büyük zeytin üreticisi olma hedefi bulunan Türkiye'nin, bu başarı hikayesini mevcut zeytin yasasını korumadan tamamlayamayacağını savunuyoruz. Gerek ülkemizin kalkınması, gerekse Türkiye'deki zeytinlikler açısından çok kritik bir yol ayrımındayız. Eğer tasarı yasalara girerse, sadece Yırcı değil Türkiye'nin bütün zeytinlikleri tehlikeye girecek. Zeytin çiftçileri, üreticileri, esnafı ve tüketicileri birbirine bağlayan ve sofralarımızın vazgeçilmez bir parçası olan kutsal bir meyve. İşte bu yüzden Türkiye'deki herkesi kampanyamıza katılmaya çağırıyoruz.

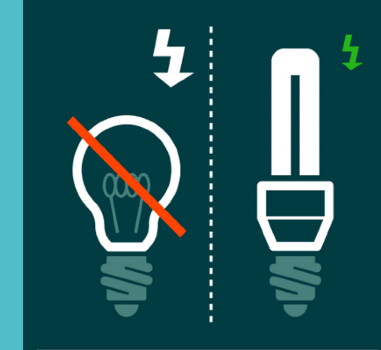
"Enerji hırsızlarını" evinizden kovun!

Şarj ve transformatörleri fişte bırakmayın. Bu cihazlar kullanılmadıkları zaman bile enerji harcamaya devam ederler. Bunun doğruluğunu sıcaklıklarına bakarak anlayabilirsiniz. Dolayısıyla cep telefonlarınız, MP3 çalarlarınız ve dijital kameralarınıza ait şarj aletleri ile halojen lambalar ve ev gereçlerine ait transformatörleri fişte gereğinden fazla bırakmayın.

"Enerji verimli" ürünleri satın alın. Üzerinde enerji tasarrufu etiketi bulunan ürünleri tercih edin ve bu etiketlerin tam olarak ne anlama geldiğini kontrol edin! Yeni aletlerde ya enerji kaynağı ile bağlantılarını tam olarak kesen bir 'Off' butonu olmalı ya da bekleme (stand-by) konumundayken 1 Watt'tan fazla enerji tüketmemeliler.

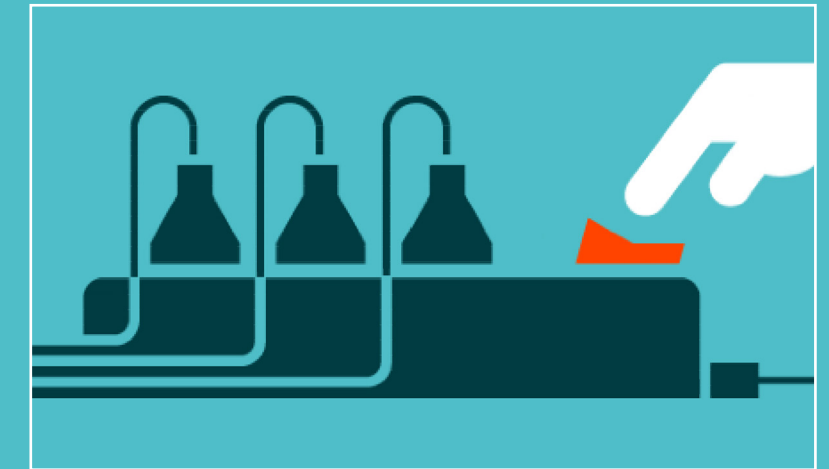

Enerji tasarruflu ampuller kullanın. Elektrik kullanımını %80'e kadar azaltırlar ve çok daha dayanıklıdır. Kullanılmayan odalardaki ışıkları söndürün (Bu ampuller cıva içerir ve normal çöp şeklinde atılmamalıdır).

Çalışmadığınızda bilgisayarınızı uyku konumuna getirin. Bu konumdayken çok düşük düzeyde bir enerji tüketimi vardır. Ayrıca, bilgisayarınızı kapattığınız zaman fişten çekin. Düz ekranlar ve diz üstü bilgisayarlar enerjiyi oldukça verimli kullanıyor; aklınızda olsun.

Uzaktan kumandayla değil düğmeden kapatın. Müzik setleri, TV'ler, videoteypler, bilgisayarlar ve bunların tüm aksesuarları bekleme konumdayken bile enerji tüketirler. Bu tüketimlerin normal bir aileye yıllık masrafı 200 TL civarındadır. Bu yüzden ya kabloları fişten çekin ya da üzerinde güç kesme düğmesi bulunan çoklu priz kullanın.

Nükleer mücadelesinde sen de yanımızda ol!

Sadece Akkuyu değil; arkadaşların, sen ve sevdiklerin...
Kısaca tüm canlılar tehdit altında. Onları korumak için
harekete geç!

GREENPEACE

imza.greenpeace.org/akkuyu